

“Ne kadar da güzel bir sakız!”

Ağızda hoş bir koku bırakacak sakızlar çiğneme alışkanlığı, düşündüğünüzden daha eskilere dayanıyor. Yazılı tarihte eski Yunanlıların dişlerini temizlemek ve nefeslerini tazelemek amacıyla sakız çiğnedikleri biliniyor. Arkeologlar tarih öncesi yerleşimlerde buldukları nesnelere arasında çiğnenmiş ağaç reçinelerinin de olduğunu görüyor.

Sakız sanayisi 1848’de kuruldu. William Wrigley, Jr. 1892’de sakız üretimine başladı. Bugün bu sanayinin en büyük adı olan Wrigley şirketi, Carrier’a başvurduğu 1917 yılından beri gelişime önderlik ediyor.

Carrier Mühendislik Şirketi’nin kuruluşundan iki yıl sonra, 1917’de, Wrigley fabrikalarına Carrier hava koşullandırma sistemi yerleştirdi. Üretim ortamına soğuk ve nemi kontrol edilmiş hava sağlayan Carrier sistemi sayesinde hem sakızların kalitesi arttı, hem de üretim süresi kısaldı ve sıcak nedeniyle fabrikanın kapanmasına gerek kalmadı.

Wrigley’in yüksek kalite sakızlarının üç özelliği taşıması gerekiyor: yumuşak ve düzgün bir doku, güzel ve kalıcı tat ve hiçbir koşulda değişmeyen kalite. Bu ünlü sakızlar, sekiz aşamalı bir süreç sonunda üretiliyor.

Tüm üretim temiz ve havası koşullandırılan bir ortamda gerçekleşiyor ama hava koşullandırma işlemi özellikle yedinci aşamada büyük önem taşıyor. Sakızlar kurutulurken, sakızın satış raflarında da tazeliğini koruması için gereken sıcaklık ve nemin dikkatle kontrol edilmesi bu aşamada büyük rol oynuyor. Kimse sertleşmiş, bayat bir sakızı çiğnemek istemez!

Bugün Wrigley sakızları dünyanın her yanında 100 ülkede satılıyor. İlk günden beri bilinen özgün “Nane”, “Keskin Nane” ve “Meyve” kokuları yanında şimdi yapışkan olmayan Freedent, Kırmızı Tarçın, Hubba Bubba Balonlu ve Extra Şekersiz gibi ürünler de çıkarıldı. İşe bakın ki, bir başka iş alanındaki önder, yani Carrier olmasaydı Wrigley sakızları da bu kadar uzun süredir bir dünya markası olarak var olamaz ve gelişemezdi.

Parlak Fikirler Sisler Arasından Çıkar

Birçok dahi, havanın yardımıyla yeni şeyler bulmuştur. Benjamin Franklin gök gürüldür, şimşekler çakarken üzerine bir metal anahtar bağladığı bir uçurtmayla elektrik elde etti. Frank Epperson meyveli dondurmaya, gece dışarıda bıraktığı sodası donunca geliştirdi. Willis Carrier da hava olaylarından etkilenerek buluş yapanlar arasındaydı. Sisli bir havada, hava koşullandırma sistemini geliştirecek bir buluş yaptı.

İlk hava koşullandırma sistemini daha da mükemmelleştirmek isteyen Carrier, havayı nemden arındırmak için daha iyi bir yol olabileceğini düşünüyordu.

1902 yılı sonbaharında Pittsburgh’da tren beklerken, platform yağın bir sisle kaplıydı. Birden kafasında bir şimşek çaktı. Sisli hava koşullarını yaratarak, yani havanın neme doymasını sağlayarak ve bu koşullarda sıcaklığı kontrol ederek istediği nem oranında havayı üretebilirdi. Bunun için havayı hafif bir su püskürtülen ortamdan geçi-

Carrier olmasa bu güzel çikolataların, şekerlemelerin yanı sıra o vazgeçemediğimiz sakızlara ulaşmak bu kadar kolay olmayacaktı

Common Sense Şekerleme ve Çiklet Fabrikası

rerek sis koşullarını yaratabilirdi. Su sıcaklığını kontrol ederek, doyma noktasındaki sıcaklığı da kontrol edebilirdi.

1906’da, “Hava İşleme Cihazı” için patent aldı. Dünyanın bu ilk püskürtmeli hava koşullandırma sistemi, havayı nemlendirme ve nemden arındırma işlemlerini gerçekleştiriyordu.

Carrier 1911’de “Rasyonel Psikrometri Formülleri”ni Amerikan Makine Mühendisleri Birliği’ne sundu. Psikrometri anayasası olarak bilinen bu formüllerle, hava kontrolü mühendisliğin bir dalı oldu.

Carrier’in psikrometri çizelgesi ders kitaplarına alındı ve hava koşullandırma mühendislik fakültelerinde ders olarak okutulmaya başladı. Carrier’in formülleri birçok yabancı dile çevrildi ve hava koşullandırma sanayisinde kullanılan hesaplamaların temeli oldu. 1915’te Carrier Mühendislik Şirketi kuruldu. Şirketin tek ürünü, müşterilerin istediği sıcaklık ve nem düzeylerini sağlamaktı. Şirket 1922’de ürünlerini kendi adıyla piyasaya sürmeye başladı. Gerisini hepimiz biliyoruz.

Hava koşullandırma sürecinin ve Carrier’in tarihi öylesine birbirinin içine geçmiştir ki, birini ötekenden ayırmak güçtür. Bu sanayinin ilk adımları, aynı zamanda Carrier’in dönüm noktalarıdır.

Binlerce Carrier çalışanı her gün yeni teknolojileri uygulayarak ve Willis Carrier’in da görseydi memnun olacağı konfor koşullarını yaratarak şirket tarihine yeni sayfalar ekliyorlar.